

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні у наступні 12 місяців. Оцінки щодо перспектив розвитку своїх підприємств оптимістичні. Очікується помірний інфляція. Девальваційні очікування зросли¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **значне зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 45.5% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 72.7% респондентів очікують зростання цін не більше, ніж на 7.5%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют (графік 2). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив соціальних видатків бюджету;
- **прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 72.7% респондентів (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – 18.2% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – «мінус» 1.8% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.2% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 18.2%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 16.7% (у I кварталі 2020 року – 60.0%). У цілому по Україні обсяги реалізації дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 30.0% та «мінус» 9.1% відповідно (у I кварталі 2020 року – 20.0% та 30.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% та «мінус» 10.5% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 54.5%) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують зменшення кількості працівників – «мінус» 17.3%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 63.6% і 36.4% відповідно (у попередньому кварталі – 54.5% і 36.4% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатиме курс гривні до іноземних валют (визначили 63.6% опитаних). Значно посилюється вплив попиту на продукцію (графік 7);
- **значне уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 18.2% та 27.3% відповідно (у попередньому кварталі – 54.5% та 72.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають недостатній попит. Високо оцінено також вплив браку обігових коштів (графік 5).

Зросли очікування підприємств області щодо збільшення потреб у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали більш жорсткі (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник для залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

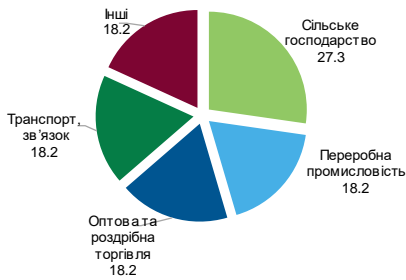
Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** погіршився й оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у I кварталі 2020 року – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** збільшився і є **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%);
- **ресурси виробничих потужностей зросли.** Підприємства області можуть задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей: баланс відповідей – 27.3% (у I кварталі 2020 року – 0.0%).

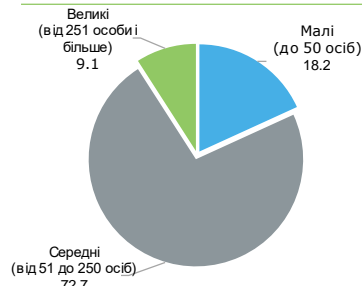
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

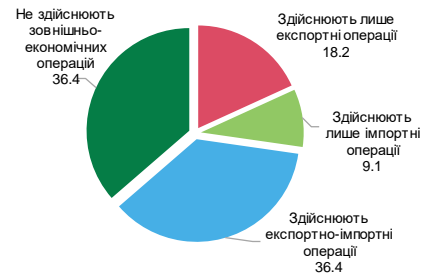
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

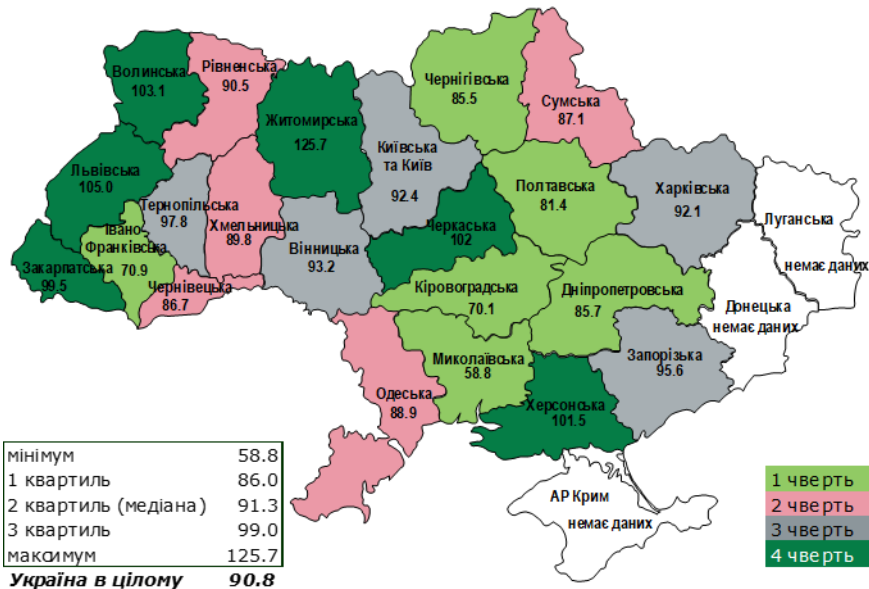

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06–29 травня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	16.7	25.0	36.4	0.0	18.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	8.3	8.3	45.5	-18.2	18.2
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	0.0	18.2	20.0	20.0	-30.0
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	8.3	18.2	36.4	30.0	-9.1
кількості працівників	-25.0	8.3	0.0	-54.5	0.0

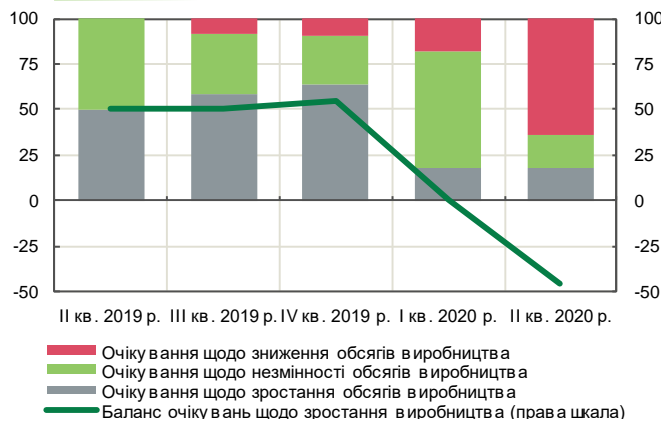
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

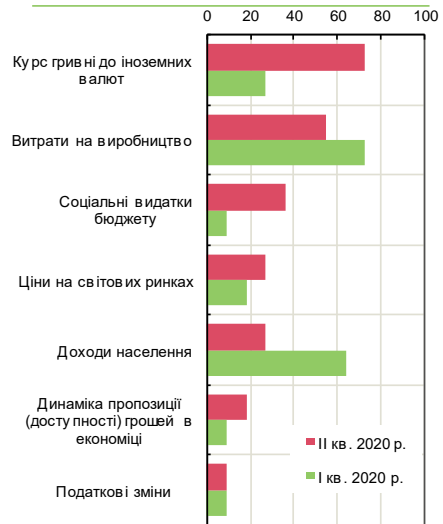
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

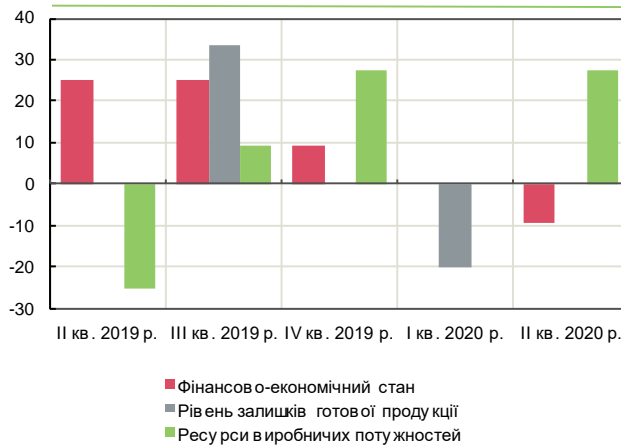
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

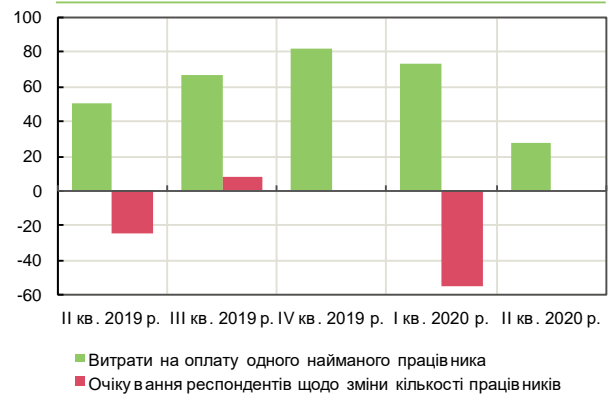
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

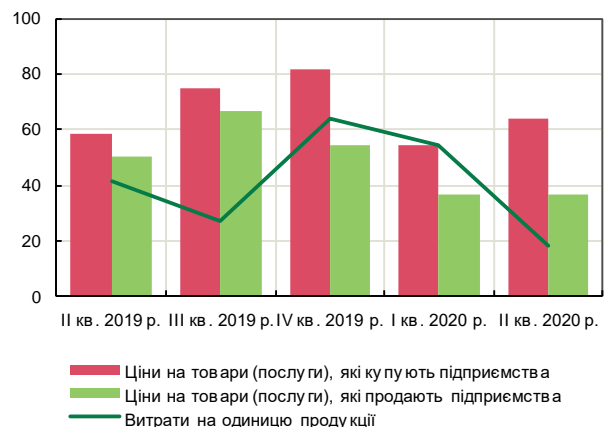
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

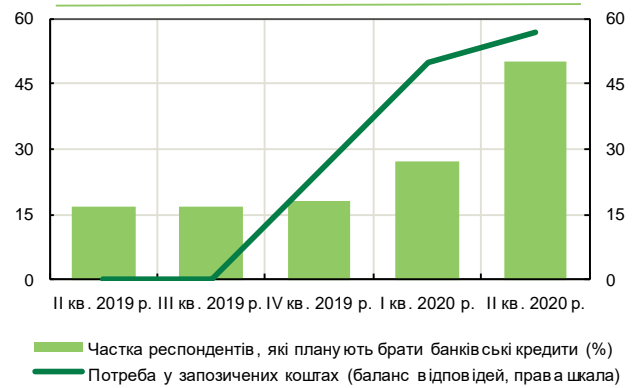
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

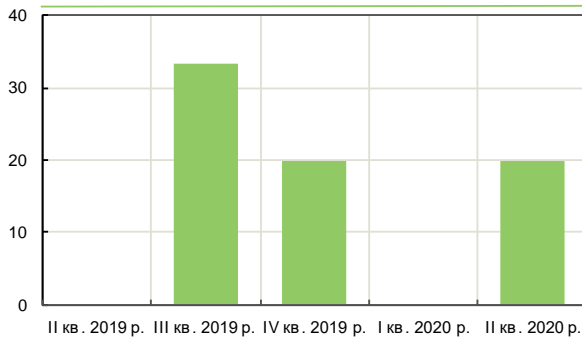
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

